

A man in a dark jacket is seen from behind, sitting on a rocky ridge. He is looking out over a vast, hazy mountain landscape under a clear sky. The scene is bathed in the warm, golden light of late afternoon or early morning. The mountains in the distance are layered, creating a sense of depth. The foreground shows some dry grass and rocks.

the
mountain won't move

a film by petra seliškar

petra pan film, cinephages productions & ppfp

A wide-angle photograph of a mountainous landscape in Macedonia. The foreground shows a dry, grassy slope with a large herd of sheep grazing. The middle ground features a steep, rocky hillside. The background consists of rolling hills under a blue sky with scattered white clouds.

V makedonskih gorah trije bratje v družbi svojih ovčarskih psov
ohranjajo tamkajšnjo večstoletno tradicijo, toda hkrati sanjarijo o
drugačni prihodnosti zase.

GORA SE NE BO PREMAKNILA

Film Petre Seliškar

Slovenija, Francija, Severna Makedonija

2025 / 91 min / DCP / Barvni / 2:1 / 5.1

Jezik: makedonščina, albanščina

Podnapisi: slovenski, francoski, makedonski, angleški

Produkcija

Petra Pan Film (SLO), Cinéphage Productions (FR), PPFP (MK)

v koprodukciji z RTV Slovenija

Režija: Petra Seliškar

Scenarista: Petra Seliškar, Tancrede Rivière

Direktor fotografije: Brand Ferro

Montaža: Laureline Delom, Sashko Potter Micevski

Glasba: Iztok Koren

Oblikovalec zvoka: Vladimir Rakić

Oblikovalka in izvajalka sinhronih šumov: Vera Galešev

Producenti: Petra Seliškar, Victor Ede, Sara Ferro

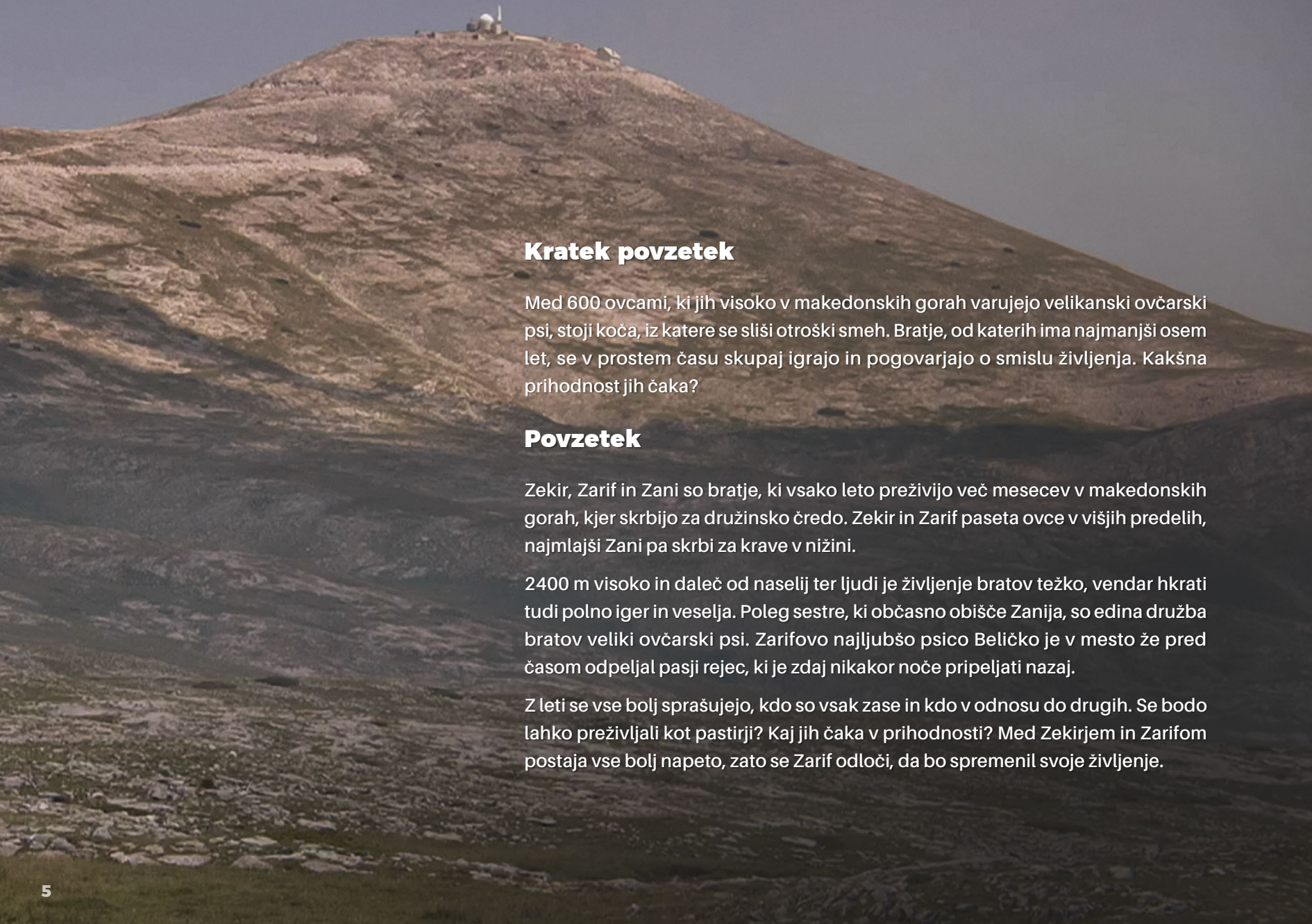
Izvršni producenti: Brand Ferro, Ivana Naceva

Ključne besede: človek, otroci, najstniki, živali, odraščanje,
tradicija, podeželje, okolje, kultura

kazalo

povzetek	5
interviju	7
ekipa	12
produkcija	18
slike	19
kontakti	26

Kratek povzetek

Med 600 ovcami, ki jih visoko v makedonskih gorah varujejo velikanski ovčarski psi, stoji koča, iz katere se sliši otroški smeh. Bratje, od katerih ima najmanjši osem let, se v prostem času skupaj igrajo in pogovarjajo o smislu življenja. Kakšna prihodnost jih čaka?

Povzetek

Zekir, Zarif in Zani so bratje, ki vsako leto preživijo več mesecev v makedonskih gorah, kjer skrbijo za družinsko čredo. Zekir in Zarif paseta ovce v višjih predelih, najmlajši Zani pa skrbi za krave v nižini.

2400 m visoko in daleč od naselij ter ljudi je življenje bratov težko, vendar hkrati tudi polno iger in veselja. Poleg sestre, ki občasno obišče Zanija, so edina družba bratov veliki ovčarski psi. Zarifovo najljubšo psico Beličko je v mesto že pred časom odpeljal pasji rejec, ki je zdaj nikakor noče pripeljati nazaj.

Z leti se vse bolj sprašujejo, kdo so vsak zase in kdo v odnosu do drugih. Se bodo lahko preživljali kot pastirji? Kaj jih čaka v prihodnosti? Med Zekirjem in Zarifom postaja vse bolj napeto, zato se Zarif odloči, da bo spremenil svoje življenje.

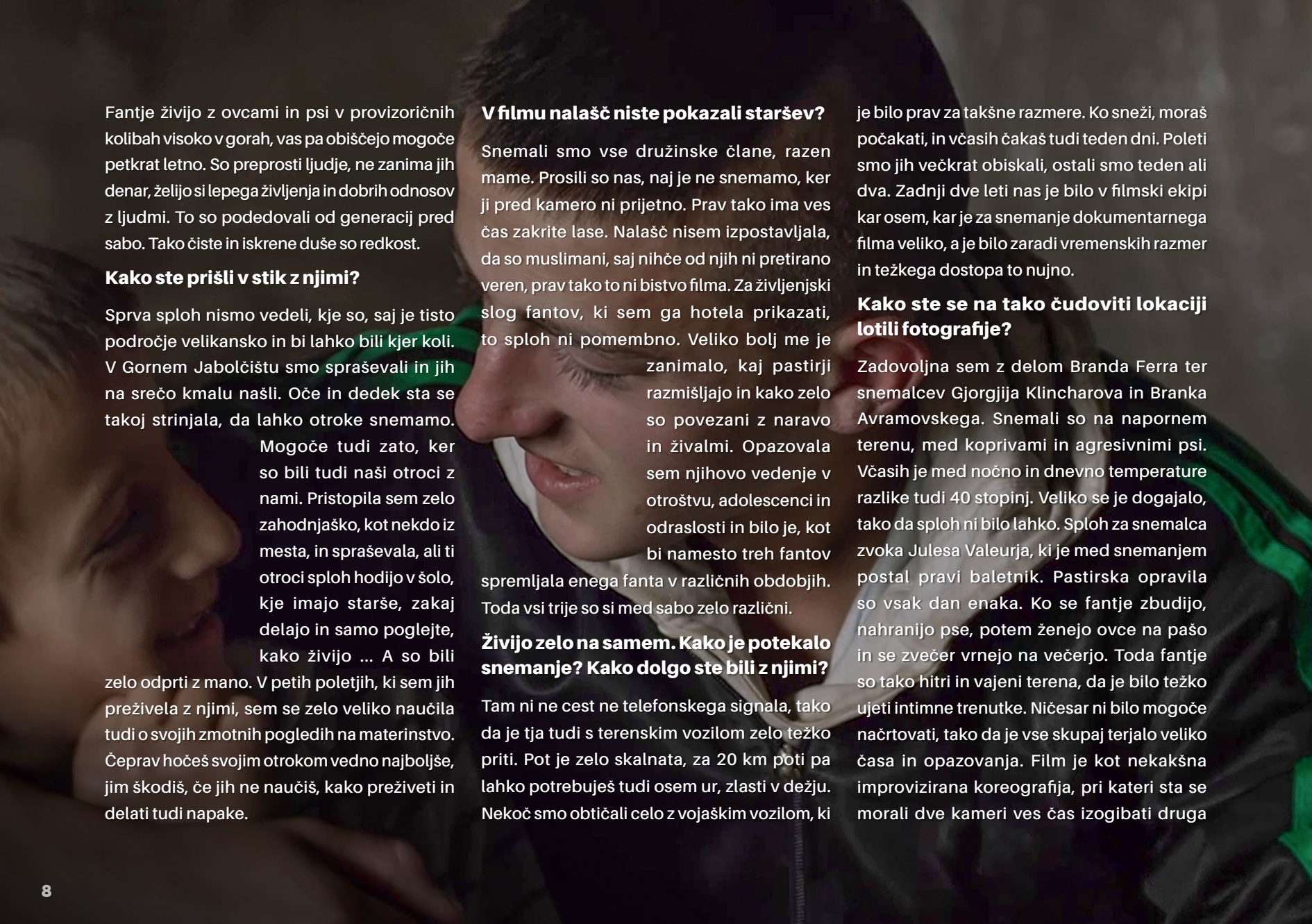
Intervju z režiserko Petro Seliškar

Vladan Petković

Kako si našla glavne junake? Kje se odvija zgodba?

Leta 2017 je na Makedox, dokumentarni filmski festival, ki sem ga organizirala v Skopju, prišla prijateljica Kristiina Pervilä. Navdušena je bila nad šarplaninci, zato je prosila Branda Ferra, ki je bil pozneje direktor fotografije pri filmu, naj ji pomaga najti delovne pastirske pse. Takšni so samo še na Šar planini, tako da jo je pasji rejec Marjan, ki je potem tudi nastopil v filmu, s konjem odpeljal na najvišjo goro Solunska Glava. Ko se je Kristiina štiri dni pozneje vrnila, sem že po njenem izrazu vedela, da ima zgodbo. Da se je srečala z načinom življenja, ki obstaja čisto blizu nas, a o njem zelo malo vemo.

Družina Zekirov iz vasi Gorno Jabolčište, ki leži pod Solunsko Glavo, se zdi sovaščanom zaradi asketskega in tradicionalnega življenja zelo čudaska. Gorno Jabolčište je velika vas z veliko otroki, vsaka družina pa ima najmanj enega svojega člana v tujini. Večinoma se imajo vsi za Albance, a otroci iz družine Zekirov ne znajo črkovati niti svojih imen.

Fantje živijo z ovcami in psi v provizoričnih kolibah visoko v gorah, vas pa obiščejo mogoče petkrat letno. So preprosti ljudje, ne zanima jih denar, želijo si lepega življenja in dobrih odnosov z ljudmi. To so podedovali od generacij pred sabo. Tako čiste in iskrene duše so redkost.

Kako ste prišli v stik z njimi?

Sprva sploh nismo vedeli, kje so, saj je tisto področje velikansko in bi lahko bili kjer koli. V Gornjem Jabolčiču smo spraševali in jih na srečo kmalu našli. Oče in dedek sta se takoj strinjala, da lahko otroke snemamo.

Mogoče tudi zato, ker so bili tudi naši otroci z nami. Pristopila sem zelo zahodnjaško, kot nekdo iz mesta, in spraševala, ali ti otroci sploh hodijo v šolo, kje imajo starše, zakaj delajo in samo pogledjte, kako živijo ... A so bili zelo odprti z mano. V petih poletjih, ki sem jih preživela z njimi, sem se zelo veliko naučila tudi o svojih zmotnih pogledih na materinstvo. Čeprav hočeš svojim otrokom vedno najboljše, jim škodiš, če jih ne naučiš, kako preživeti in delati tudi napake.

V filmu nalašč niste pokazali staršev?

Snemali smo vse družinske člane, razen mame. Prosili so nas, naj je ne snemamo, ker ji pred kamero ni prijetno. Prav tako ima ves čas zakrite lase. Nalašč nisem izpostavljala, da so muslimani, saj nihče od njih ni pretirano veren, prav tako to ni bistvo filma. Za življenjski slog fantov, ki sem ga hotela prikazati, to sploh ni pomembno. Veliko bolj me je zanimalo, kaj pastirji razmišljajo in kako zelo so povezani z naravo in živalmi. Opazovala sem njihovo vedenje v otroštvu, adolescenci in odraslosti in bilo je, kot bi namesto treh fantov spremljala enega fanta v različnih obdobjih. Toda vsi trije so si med sabo zelo različni.

Živijo zelo na samem. Kako je potekalo snemanje? Kako dolgo ste bili z njimi?

Tam ni ne cest ne telefonskega signala, tako da je tja tudi s terenskim vozilom zelo težko priti. Pot je zelo skalnata, za 20 km poti pa lahko potrebuješ tudi osem ur, zlasti v dežju. Nekoč smo obtičali celo z vojaškim vozilom, ki

je bilo prav za takšne razmere. Ko sneži, moraš počakati, in včasih čakaš tudi teden dni. Poleti smo jih večkrat obiskali, ostali smo teden ali dva. Zadnji dve leti nas je bilo v filmski ekipi kar osem, kar je za snemanje dokumentarnega filma veliko, a je bilo zaradi vremenskih razmer in težkega dostopa to nujno.

Kako ste se na tako čudoviti lokaciji lotili fotografije?

Zadovoljna sem z delom Branda Ferra ter snemalcev Gjorgjija Klincharova in Branka Avramovskega. Snemali so na napornem terenu, med koprivami in agresivnimi psi. Včasih je med nočno in dnevno temperature razlike tudi 40 stopinj. Veliko se je dogajalo, tako da sploh ni bilo lahko. Sploh za snemalca zvoka Julesa Valeurja, ki je med snemanjem postal pravi baletnik. Pastirska opravila so vsak dan enaka. Ko se fantje zbudijo, nahranijo pse, potem ženejo ovce na pašo in se zvečer vrnejo na večerjo. Toda fantje so tako hitri in vajeni terena, da je bilo težko ujeti intimne trenutke. Ničesar ni bilo mogoče načrtovati, tako da je vse skupaj terjalo veliko časa in opazovanja. Film je kot nekakšna improvizirana koreografija, pri kateri sta se morali dve kameri ves čas izogibati druga

drugi in snemalcu zvoka - snemalno prizorišče s štirimi otroki, 30 psi in 600 ovci, ki ga je bilo nemogoče kontrolirati.

Kako ste se lotili zvočne podobe, ko je v gorah toliko naravnih zvokov?

Nisem hotela pripovedovati zgodbe o zadnjih pastirjih v makedonskih gorah, predvsem sem hotela prikazati njihov način življenja. Kako živijo pastirski psi, kako odrašča tam otrok ali najstnik. Da bi se dotaknil izginjajočega sveta, moraš postati del njega. In to me je zanimalo. Zvok nevihte na gori, kjer se ne moreš nikamor skriti. To lahko opišeš samo z zvokom. In Vladimir Rakić je oblikovalec zvoka pri večini mojih filmov. Montaža z Laureline Delom in Sashkom Pottrom Micevskim je bila dolga in intenzivna.

Kako bi opisali postopek montaže?

Rekla bi, da je bila montaža skoraj filigransko natančna. Po dolgem delu z Laureline in producentom Victorjem Edejem smo ugotovili, da bi morala biti zgodba enostavnejša, tako da smo se osredotočili na odnos človeka s psom ter odnose med brati. Ti so tako pristni, da dodaten zaplet ni bil potreben. Prav vsi fantje so posebni, tako da jih je bilo prelepo opazovati in biti z njimi.

Kaj pa glasba?

V zadnji fazi sem k projektu povabila slovenskega glasbenika Iztoka Korena. Dolgo sva razpravljala, ali v filmu sploh potrebujemo glasbo, na koncu pa je opravil odlično delo. On je igral na vsa glasbila, jaz pa sem v svojem filmu lahko prvič pela. Peli sva skupaj z oblikovalko zvoka Vero Galešev. Hoteli smo prikazati dotik ženske, po katerem hrepenijo vsi fantje. Ko si tri ali štiri mesece sam na gori, to prinese marsikatero frustracijo. Tudi pri mlajših fantih, ki pogrešajo mamo.

Povejte kaj o tej posebni pasmi in kako je povezana s tem načinom življenja.

Psi so za brate posel, orodje, hkrati pa so tudi družabniki. Šarplaninci karabaši so zelo stara

pasma in so že več generacij del družine. Zarifova najljubša psica Belička velja po kinoloških standardih za najpopolnejšo. Na splošno ni več veliko delovnih šarplanincev. Ti psi so poslušni in nadvse zanesljivi čuvaji, zelo dobro pa se znajo boriti proti volkovom.

Belička je družinski zaklad. Ko jo je Marjan odpeljal v Skopje, so se bratje med sabo sprli. Zarif je bil na Beličko zelo navezan. Ko je ni bilo, je izgubil zanimanje za življenje na gori. Psi lahko samo v gorah. svobodno čuvajo ovce Gore so njihov dom, med veliko ljudmi ne morejo funkcionirati, tako da nikakor ne bi mogli živeti v vasi. Bratje tako poleti živijo v eni kolibi, pozimi pa v drugi. Tako veliko pasje krdelo imajo samo zato, da imajo mir pred volkovi. Volk jim je namreč pokončal tudi 30 ovac, pa ne zaradi hrane, ampak zaradi maščevanja psom.

Kako gledate na to, da takšen način življenja izginja?

Bodo ohranili to dragoceno znanje in življenjski slog? Samo molim lahko k vsem gorskim bogovom, da jih bodo zadržali tam, sama pa odgovora ne poznam. Vem le, da je to kot pri dominah. Če odide eden, drugi ne

morejo opraviti več vsega dela. Zarif in Zekir morata najti ravnovesje. Vzgajali so ju tako, da se ne smeta upirati. Zdaj delata za mlajša brata, ko bosta starejša, bosta mlajša brata delala namesto njiju. Toda, če pred 30 letom ne bosta imela svojih otrok, tradicije ne bo mogoče več nadaljevati. Zekir pravi, da se gora ne bo premaknila, jaz pa lahko samo upam, da bodo ostali tam in da bodo nadaljevali tradicijo. In čakam, da me povabijo na poroko.

Petra Seliškar, režiserka, scenaristka in producentka

Petra Seliškar je slovenska režiserka, scenaristka in producentka dokumentarnih filmov z bogatimi izkušnjami. Zaznamujejo jo izjemna poglobljenost, čutnost, močna pripovednost in inovativni pristopi. Išče skrite podrobnosti, skozi katere poudarja bistvo umetnosti, kulture, narave, vseh vidikov življenja. Svoje življenje na tem planetu posveča majhnim užitek in seveda filmu. Trenutno snema svoj sedmi celovečerni film Torzo stare mačke.

Petra Seliškar je tudi producentka drugih priznanih mednarodnih filmskih ustvarjalcev, kot so Claudia Tosi, Peter Zach, Francesco Fei, Damian Nenadić, Jean-Robert Viallet, Ineke Smith in Iiris Saaren-Seppälä.

Leta 2003 je v Sloveniji ustanovila produkcijsko hišo Petra Pan Film, leta 2009 pa v Severni Makedoniji še PFPF. Je soustanoviteljica kreativnega festivala dokumentarnega filma v Skopju MakeDox, distribucijske mreže BDDN - Balkan Documentary Distribution Network, festivalske mreže Doc Around Europe, pred kratkim pa tudi filmske agencije Open Kitchen. Sicer tudi predava in vodi delavnice na festivalu MakeDox's (Docusprouts) in na slovenski Dokumentarnici.

Filmografija:

Telo (režiserka, producentka), Slovenija/Severna Makedonija/Hrvaška, 2023: najboljši dokumentarni film na Festivalu slovenskega filma, na filmskem festivalu v Sarajevu, FIPADOC-u, festivalih É Tudo Verdade / Vse je res, ZagrebDox, DOK.fest München, Beldocs, Docudays, CinEast, The Silk Road International Film Festival.

Odpotovanje (režiserka, producentka), Slovenija/Severna Makedonija, 2020: Posebna omemba na Dok'n'Ritam Beograd, najboljši glasbeni dokumentarec na Grossmanovem filmskem festivalu, najboljši film na beograjskem festivalu LoudSoulMusic.

Moj narobe svet (režiserka, producentka), Slovenija/ Hrvaška/Severna Makedonija, 2016: posebna omemba med dokumentarnimi filmi in najboljša fotografija za dokumentarni na festivalu Southeast European Film Festival v Los Angelesu, najboljši mednarodni dokumentarni film na Dok'n'Ritam v Beogradu in na festivalu mediteranskega filma v Splitu.

Mama Evropa (režiserka, producentka), Slovenija/ Hrvaška/Severna Makedonija, 2013: najboljši dokumentarni film na festivalu v Tuzli; nagrada za najboljši dokumentarni film na filmskem festivalu Gothenburg Indie, Trieste FF, Rotterdam IFF, Sarajevo FF, ZagrebDox, Dokufest v Prizrenu.

Babice revolucije (režiserka, producentka) Slovenija, 2006: IDFA; Jihlava IDFF, Sarajevo FF, Small Stamp at ZagrebDox, Grand Prix na festivalu Astefest v Strumici.

Brand Ferro, direktor fotografije

Brand Ferro je makedonsko-kubanski direktor fotografije in producent, ki je pomembno prispeval k balkanski filmski industriji. Začel je kot amater in na filmskih festivalih osvojil najvišja priznanja. Leta 2003 je soustanovil produkcijsko hišo Petra Pan Film in ustanovil festival dokumentarnega filma MakeDox. Med njegovimi opaznejšimi deli so Moj narobe svet (2016), Babice revolucije (2006), Mostar United (2008) in The Perfect Circle (2015).

Jules Valeur, snemalec zvoka

Jules Valeur je snemalec zvoka z zelo raznolikimi izkušnjami. Redno sodeluje pri kratkih filmih in dokumentarcih. Med najodmevnejšimi deli so Paris 05:59 / Théo & Hugo (2016) in Goliath (2016). Sodeloval je še pri Summer Time (2020) in La Balade d'Ivan (2018). Sodeluje z akademijo sodobne umetnosti v Le Fresnoyu in s Petro trenutno sodeluje tudi pri filmu Torzo stare mačke (2025).

Gjorgji Klincarov & Branko Avramovski, dodatna direktorja fotografije

Gjorgji Klincarov, makedonski direktor fotografije, je zaključil študij na Fakulteti za dramske umetnosti v Skopju, smer filmska in TV kamera. Kot direktor fotografije je sodeloval pri številnih kratkih, igranih in dokumentarnih filmih ter prejel več nagrad za filmsko fotografijo.

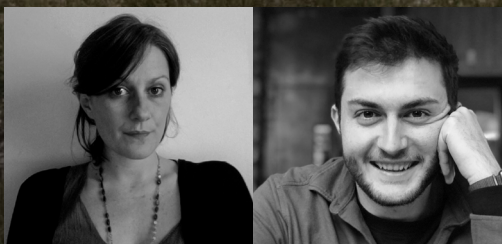
Branko Avramovski je makedonski direktor fotografije, ki živi in dela v Pragi. Sodeluje z umetniki z vse Evrope, navdih pa črpa iz svojih makedonskih korenin ter življenja na Češkem.

Laureline Delom & Sashko Potter Micevski, montažerja

Laureline Delom je francoska montažerka, znana po dokumentarnih filmih, kot so *Maitres* (2021), *Les sœurs Pathan* (2023) in *Hors service* (2025). Njeno delo izstopa po mojstrskem oblikovanju prepričljivih filmskih zgodb. Prejela je nagrade na številnih mednarodnih filmskih festivalih.

Sashko Potter Micevski je filmski in televizijski montažer ter oblikovalec zvoka (magisterij na filmski akademiji NFTS v Angliji). Je nominiranec za nagrado Daytime Emmy in prejemnik nagrade Royal Television Society. Med njegove reference sodijo film *Telo* (2023) in uspešna makedonska serija *Prespav*.

Vladimir Rakić & Vera Galešev, oblikovanje in montaža zvoka

Vladimir Rakić živi in dela v Amsterdamu. V Utrechtu je študiral oblikovanje zvoka in glasbeno kompozicijo. Kot skladatelj in oblikovalec zvoka je sodeloval pri številnih dokumentarnih, celovečernih in animiranih filmih. Je gostujoči predavatelj na filmski akademiji v Amsterdamu.

Vera Galešev je srbska umetnica, ki dela in živi v Amsterdamu. Dela kot umetnica za zvočne učinke in oblikovalka zvoka pri animiranih, dokumentarnih in igranih filmih. Redno nastopa z zasedbo Eef van Breen Group. Magistrski študij je zaključila na univerzi UDK v Berlinu in deluje kot svobodna umetnica.

Iztok Koren, glasba

Iztok Koren je vsestranski slovenski glasbenik in samouk, ki se je ob prelomu tisočletja začel ukvarjati s skoraj nasprotujočimi si glasbenimi projekti – vse od solo konceptov, polnih praznine, do nasičenih in hrupnih duetov ter skupinskih etno-folk improvizacij. Navdih črpa iz mistike svojega rodnega Prekmurja, iz vztrajnosti čustev in nenehnega plesa upanja ter ponavljanja zgodovine.

Tancrède Rivière, koscenarist

Tancrède Rivière je francoski avtor in doktor primerjalne književnosti. Z različnimi filmskimi ustvarjalci in producenti že več let sodeluje kot koscenarist in svetovalec pri razvoju filmov. Bil je član žirije na festivalih (Makedox, FIPA ...) ter svetovalec študentom pri pisanju scenarijev za dokumentarne filme (Lussas).

Victor Ede, producent

Victor Ede je francoski filmski producent in montažer, znan po delu na področju dokumentarnega filma. Je ustanovitelj produkcijske hiše Cinéphage Productions, ki je usmerjena v produkcijo mednarodnih dokumentarnih filmov. Znan je po filmih Kix (2024), Telo (2023), La Zone Rouge (2018) in Congo Paradiso (2018). Njegovo delo temelji na mednarodnem sodelovanju in vnašanju različnih perspektiv v svet dokumentarnega filma.

Sara Ferro, producentka

Sara Ferro je producentka iz Severne Makedonije. Diplomirala je iz komunikologije ter magistrirala iz filmske produkcije. Ukvarja se z razvojem in produkcijo dokumentarnih ter umetniških igranih filmov. Od leta 2010 sodeluje pri festivalu MakeDox.

PETRA PAN FILM

Petra Pan Film je slovenska produkcijska hiša, ki sta jo 2003 ustanovila režiserka Petra Seliškar in direktor fotografije Brand Ferro. Ustvarjajo avtorske in ustvarjalne dokumentarce ter umetniške igrane filme z vizijo, ki temeljijo na dolgotrajnem raziskovanju. 2010 sta Petra Seliškar in Brand Ferro v Skopju ustanovila festival ustvarjalnega dokumentarnega filma MakeDox, ki je zaradi svojega nekompromisnega programa ter gostoljubnega in neformalnega vzdušja zelo priljubljen med ustvarjalci dokumentarnih filmov in občinstvom. V 22 letih delovanja je produkcijska hiša prejela številne nacionalne in mednarodne nagrade, njeni filmi pa so bili predvajani na festivalih, kot so IDFA, Sarajevo, Rotterdam, FIPADOC, Guadalajara, ZagrebDox, Dokufest v Prizrenu in drugje.

CINÉPHAGE PRODUCTIONS

Cinéphage Productions sta soustanovila Victor Ede in Jean-Robert Viallet. Leta 2015 so v produkcijski hiši, ki ima sedež v Marseillu, začeli razvijati in producirati tudi lastne projekte. Cinéphage skrbi za francosko govoreče mednarodne koprodukcije z večjimi evropskimi javnimi radiotelevizijami, za mednarodne projekte, ki jih s partnerji iz Evrope, ZDA in Bliznjega vzhoda razvija za televizijsko in kinematografsko distribucijo, ter lokalne projekte iz južne Francije.

PPFP

PPFP je makedonska produkcijska hiša, ki je nastala leta 2007 in jo vodi Sara Ferro. Je ena redkih ustvarjalnih dokumentarnih produkcijskih hiš v Severni Makedoniji, ki se ukvarja predvsem z avtorskimi dokumentarnimi filmi. S koprodukcijami in distribucijo povezuje Severno Makedonijo in balkanske države s svetom. S svojim pristopom uspešno dosega občinstvo tudi zunaj televizijskih kanalov in tradicionalnih kinematografov.

Film je nastal s podporo

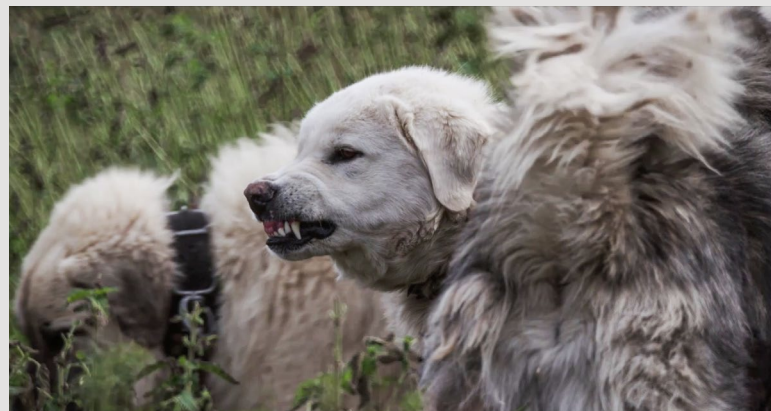
Slovenski filmski center, CNC, Région Sud-Provence-Alpes-Côte D'azur, Severnomakedonska filmska agencija, Eurimages, Ustvarjalna Evropa - Media, FS Viba Film v koprodukciji z RTV Slovenija, Open Kitchen Filmsales

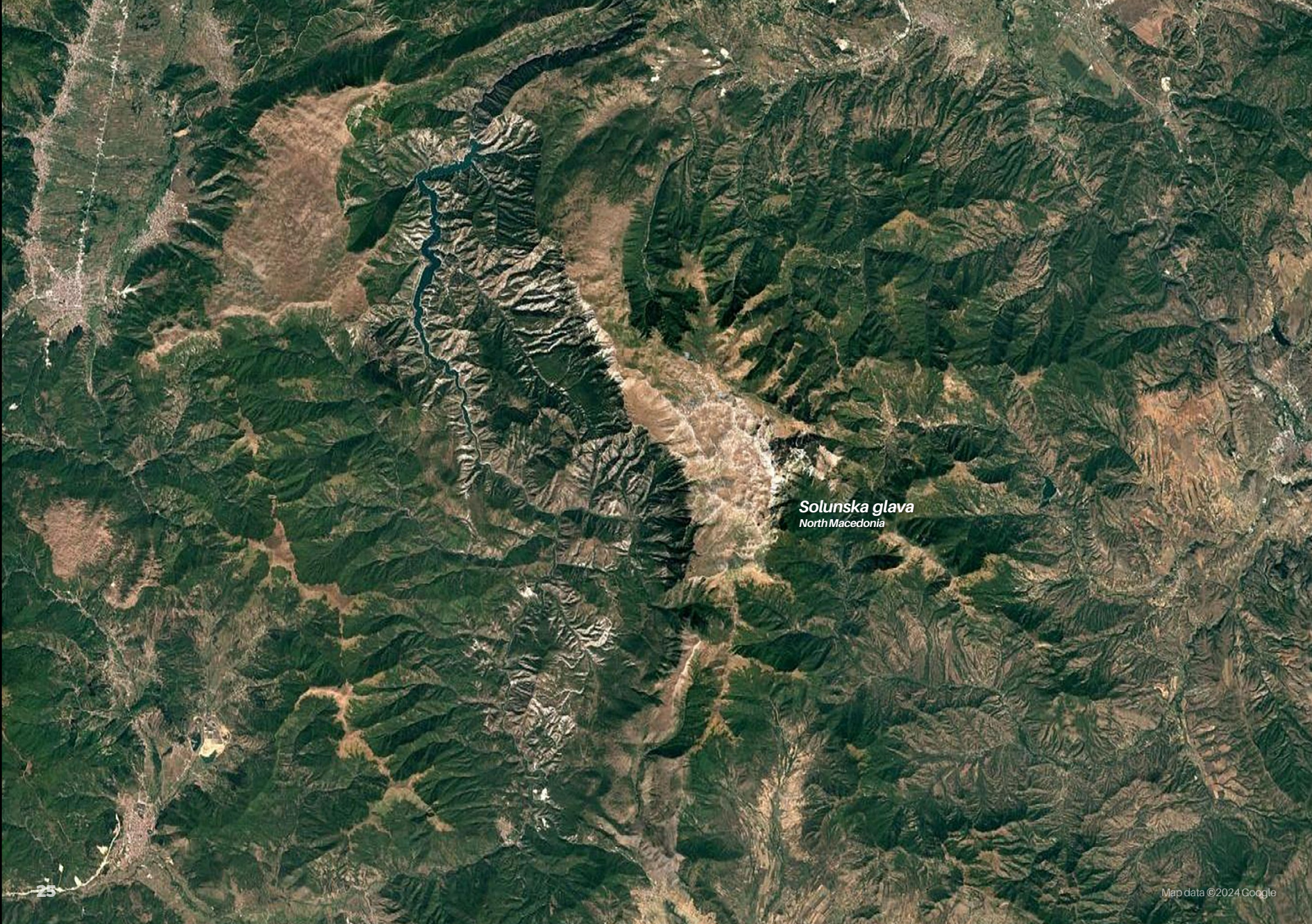

Solunska glava
North Macedonia

Produkcija

Petra Pan Film

petrapanfilm@gmail.com

www.petrapanfilm.com

Cinéphage Productions

cinephage@cinephage.fr

www.cinephage.fr

PPFP

ppfp.skopje@gmail.com

World Sales

Open Kitchen Films

sales@openkitchenfilms.com

www.openkitchenfilms.com